

Tjänsteskrivelse

Datum

2026-05-06

Vår referens

Martina Gnewski

Utvecklingssamordnare

martina.gnewski@malmo.se

Motion Nina Jakku (V) och Marek Lakatos (V) om nationella minoritetsspråk STK-2025-1096

Sammanfattning

Nina Jakku (V) och Marek Lakatos (V) har inkommit med en motion avseende nationella minoritetsspråk.

I Sverige erkänns romer, tornedalingar, urfolket samer, sverigefinnar och judar som nationella minoriteter, med minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska. Motionärerna anger att Malmö stad i betydande utsträckning har vidtagit åtgärder för att uppfylla lagstiftningens krav avseende finska, men framför att motsvarande arbete inte i samma grad har bedrivits för övriga nationella minoritetsspråk, trots att dessa omfattas av samma regelverk.

Motionärerna yrkar att hälsa, vård- och omsorgsnämnden ska fastställa en plan för hur nämnden kan uppnå lagens krav att erbjuda service på nationella minoritetsspråk samt beakta de äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet, för samtliga nationella minoriteter och för samtliga delar av äldreomsorgen. Vidare önskar de att minoritetsspråk ska framhållas som merit i relevant rekrytering av personal. Motionen har remitterats till hälsa, vård- och omsorgsnämnden för yttrande.

Stadskontoret bedömer att det inte finns behov av en separat plan om hur staden ska nå lagens krav att erbjuda service på nationella minoritetsspråk samt beakta de äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet, för samtliga nationella minoriteter och för samtliga delar av äldreomsorgen. Stadskontoret menar att det redan pågår en översyn av arbetet med romsk inkludering samt programmen för de nationella minoriteterna och att detta skapar förutsättningar för ett mer samordnat och långsiktigt utvecklingsarbete.

Med hänsyn till de rådande rekryteringsutmaningarna inom vård och omsorg anser stadskontoret att det är mest ändamålsenligt att respektive rekryterande chef, utifrån verksamhetens behov, avgör vilka meriter som ska efterfrågas vid tillsättning av tjänster.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige avslår motionen från Nina Jakku (V) och Marek Lakatos (V) om nationella minoritetsspråk.

Beslutsunderlag

- Motion Nina Jakku (V) och Marek Lakatos (V) om nationella minoritetsspråk
- Remissvar Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden
- Hälsa-, vård- och omsorgsnämndens beslut 20251023 Reservation (V)
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 260511 Motion Nina Jakku (V) och Marek Lakatos (V) om nationella minoritetsspråk

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2026-05-11

Kommunstyrelsen 2026-06-03

Kommunfullmäktige 2026-06-17

Beslutet skickas till

Nina Jakku (V)

Marek Lakatos (V)

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden

Stadskontoret, hållbarhetsavdelningen

Stadskontorets handläggare

Ärendet

Nina Jakku (V) och Marek Lakatos (V) inkom den 7 juli 2025 med en motion avseende nationella minoritetsspråk. I Sverige erkänns romer, tornedalingar, urfolket samer, sverigefinnar och judar som nationella minoriteter, med minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska. Motionen tar sin utgångspunkt i språklagen (2009:600), enligt vilken det allmänna har ett ansvar att skydda och främja de nationella minoritetsspråken, samt i lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724), som anger att myndigheter ska verka för tillgång till personal med språkkunskaper i finska, meänkieli och samiska vid behov.

Motionärerna konstaterar att Malmö stad i stor utsträckning har arbetat för att uppfylla lagens krav avseende finska, bland annat genom att språkkunskaper i finska framhålls som meriterande vid rekrytering inom relevanta verksamheter. Samtidigt menar motionärerna att motsvarande ambition saknas när det gäller övriga nationella minoritetsspråk, trots att dessa omfattas av samma lagstiftning. Mot denna bakgrund föreslår motionärerna att kommunfullmäktige beslutar:

1. Att uppdra åt hälsa, vård- och omsorgsnämnden att fastställa en plan för hur nämnden kan uppnå lagens krav att erbjuda service på nationella minoritetsspråk samt beakta de äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet, för samtliga nationella minoriteter och för samtliga delar av äldreomsorgen.
2. Att uppdra åt hälsa, vård- och omsorgsnämnden att tydligare framhålla minoritetsspråk som merit i relevant rekrytering av personal.
3. Att uppdra åt stadskontoret att vid rekrytering för relevanta tjänster framhålla kunskap i nationella minoritetsspråk som merit.

Bakgrund

I enlighet med Sveriges internationella åtaganden enligt Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (SÖ 2000:2) och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (SÖ 2000:3) erkänns judar, romer, urfolket samer, sverigefinnar och tornedalingar som nationella minoriteter i Sverige. I språklagen (2009:600) anges att de nationella minoritetsspråken är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

Genom lagändringar som trädde i kraft 2019 stärktes kommunernas ansvar för nationella minoriteter och minoritetsspråk (lag 2009:724). Förändringarna innebar att kommuner ska kunna erbjuda verksamhet inom förskola och äldreomsorg helt eller till väsentlig del på minoritetsspråk inom förvaltningsområden för finska, meänkieli och samiska. Genom den nya socialtjänstlagen (2025:400) har regleringen av äldreomsorg på nationella minoritetsspråk överförs till socialtjänstlagen från och med den 1 juli 2025. Samtidigt utökades rätten till äldreomsorg på samtliga fem nationella minoriteter i kommuner som inte ingår i något förvaltningsområde. Detta förutsatt att kommunen har tillgång till personal med sådana språkkunskaper. Detsamma gäller för en kommun som ingår i ett förvaltningsområde för ett visst minoritetsspråk vad gäller övriga minoritetsspråk. I detta ingår även ett informationsansvar för kommuner att tydliggöra dessa möjligheter för personer som ansöker om förskoleplats eller bistånd inom äldreomsorgen.

Personer som får biståndsinsatser i äldreomsorgen och barn som går i förskola har en förstärkt rätt att få sin verksamhet helt eller till väsentlig del på finska, meänkieli och samiska inom så kallade förvaltningsområden. Malmö stad ingår i förvaltningsområdet för finska, vilket innebär att denna rättighet gäller för finskspråkiga barn och äldre i kommunen. Sedan 2016 finns en finskspråkig förskoleavdelning i staden, och inom äldreomsorgen har tre boenden med finsk inriktning etablerats.

Remissinstansens yttrande

Hälsa, vård- och omsorgsnämnden

Hälsa, vård- och omsorgsnämnden föreslår att kommunfullmäktige ska avslå motionen då de bedömer att det inte finns behov av att ta fram en ytterligare plan för nämnden avseende uppfyllandet av lagens krav. Malmö stads Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter från 2014 (STK-2013-1182) reglerar stadens arbete med de nationella minoriteternas rättigheter och är gemensam för samtliga nämnder. Policyn kompletterades 2016 med särskilda program för de nationella minoriteterna sverigefinnar, judar, samer och tornedalingar (STK-2015-1378) samt en handlingsplan för den nationella minoriteten romer (STK-2016-1419). Hälsa, vård- och omsorgsnämnden konstaterar att behoven och förutsättningarna skiljer sig mellan olika nationella minoritetsgrupper, vilket talar emot att en gemensam, nämndspecifik plan skulle vara ändamålsenlig.

Vidare behöver skillnaden tydliggöras mellan lagens krav och det aktuella förslaget, som avser service på nationella minoritetsspråk inom samtliga delar av äldreomsorgen. Lagkravet innebär att omvårdnad ska kunna ges på minoritetsspråk i de fall kommunen har tillgång till personal med relevanta språkkunskaper. Äldreomsorgen omfattar ett flertal insatser, där omvårdnad ingår i vissa delar men inte i andra.

Hälsa, vård- och omsorgsnämnden anser därför att det bör ankomma på ansvarig rekryterande chef att, utifrån verksamhetens behov, bedöma vilka krav och meriter som är relevanta vid varje enskild rekrytering. Om behov av språkkunskaper i något av de nationella minoritetsspråken identifieras inom en verksamhet eller enhet, ska detta beaktas och anges som meriterande.

Vänsterpartiet (V) har inkommit med en skriftlig reservation.

Stadskontorets bedömning

Stadskontoret delar motionärernas bedömning av vikten av att bevara och främja de nationella minoritetsspråken, dels med utgångspunkt i gällande lagstiftning, dels mot bakgrund av forskning som visar på språkets betydelse för jämlik hälsa.

Inom ramen för forskning kring omvårdnad och äldreomsorg framhålls att språk utgör en fundamental del av omvårdnad, då möjligheten att kommunicera på sitt modersmål stärker äldre personers upplevelse av trygghet, delaktighet och emotionellt välbefinnande, vilket i sin tur påverkar hälsa och livskvalitet. Studier visar att äldre personer med annan språklig och kulturell bakgrund löper en förhöjd risk att få sina psykosociala behov åsidosatta inom äldreomsorgen. Bristande språklig tillgänglighet kan därmed bidra till ojämlika hälsoutfall mellan olika grupper i samhället. Mot denna bakgrund framstår språk som en central förutsättning för jämlik vård och hälsa.

Första yrkandet - plan för att erbjuda service på nationella minoritetsspråk

Stadskontoret bedömer att den första beslutspunkten angående att uppdra åt hälsa, vård- och omsorgsnämnden att fastställa en plan för erbjudandet av service på nationella minoritetsspråk, samt beakta äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet inom samtliga delar av äldreomsorgen och för alla nationella minoriteter ska avslås. Malmö stads Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter gäller för alla stadens nämnder, inklusive hälsa, vård- och omsorgsnämnden.

Under hösten 2024 och 2025 har en översyn av programmen för de nationella minoriteterna genomförts. Inom ramen för detta arbete har samråd hållits med Malmöbor som tillhör de nationella minoriteterna i syfte att inhämta deras synpunkter. Parallellt pågår även en genomlysning av stadens arbete med romsk inkludering.

Stadskontoret vill även framhålla att arbetet med nationella minoriteter bedrivs på flera nivåer inom samtliga nämnder och förvaltningar där det pågår ett arbete med nationella minoriteternas rättigheter. Till exempel ingår Malmö stad i en samverkansöverenskommelse med Judiska församlingen i Malmö, vilket har inneburit en förstärkning av arbetet med den judiska minoritetens rättigheter. Urfolket samer och tornedalingar utgör mindre grupper i Malmö, men i samband med den pågående översynen av stadens styrdokument för dessa nationella minoriteter bedöms ett förnyat och mer samlat utvecklingsarbete kunna inledas. Genom samverkan med olika aktörer arbetar Romskt informations- och kunskapscentrum (RIKC) för att synliggöra det romska kulturarvet. Rörande den pågående översynen av stadens arbete med romsk inkludering, bedömer stadskontoret att ytterligare samråd under året kommer att bidra till att stärka formerna för engagemang och delaktighet och bidra till att upprätthålla den kulturella identiteten.

Andra yrkandet – uppdra åt hälsa, vård och omsorgsnämnden att framhålla minoritetsspråk som merit vid rekrytering

Stadskontoret bedömer att den andra beslutspunkten angående att uppdra åt hälsa, vård- och omsorgsnämnden att tydligare framhålla minoritetsspråk som en merit i rekrytering ska avslås.

Stadskontoret anser att de aktuella förutsättningarna för rekrytering inom vård och omsorg måste beaktas. Statistiska centralbyrån redovisar för 2025 omfattande rekryteringsbehov inom vård och omsorg, där betydande arbetskraftsbrist råder och där statistik visar att ett stort antal tjänster inte blir tillsatta. En liknande problematik kan även konstateras inom Region Skåne, där ekonomiska besparingskrav försvårar möjligheterna att rekrytera och behålla personal med relevant kompetens.

Stadskontoret bedömer, mot bakgrund av de betydande rekryteringsutmaningarna inom vård och omsorg, att det bör ankomma på ansvarig rekryterande chef att avgöra vilka

meriter som är relevanta för respektive tjänst. Samtidigt är det, när verksamheten bedömer det som ändamålsenligt, viktigt att språkkunskaper i något av de nationella minoritetsspråken uppmärksammas och anges som meriterande.

Tredje yrkandet – uppdra åt stadskontoret att framhålla kunskap i nationella minoritetsspråk som merit vid rekrytering för relevanta tjänster

Stadskontoret delar uppfattningen att kunskap i nationella minoritetsspråk är en viktig kompetens i Malmö stad och bör uppmärksammas i rekrytering där så är relevant. Samtidigt vill stadskontoret framhålla att behovet av språkkunskaper varierar beroende på tjänstens innehåll och verksamhetens uppdrag. Stadskontoret bedömer därför att ett generellt krav på att framhålla minoritetsspråk som merit i samtliga relevanta rekryteringar riskerar att få en mer symbolisk än faktisk betydelse.

Istället bör språkkunskaper i nationella minoritetsspråk beaktas utifrån en behovs- och verksamhetsanpassad bedömning, där de ges särskild tyngd i verksamheter med direktkontakt med Malmöbor.

Sammanfattande kommentar

Sammanfattningsvis föreslår stadskontoret att motionen avslås. Vid sidan av översynen av stadens arbete med romsk inkludering pågår även en översyn av stadens program för de nationella minoriteterna judar, urfolket samer, tornedalingar och sverigefinnar. Dessa bedöms kunna skapa förutsättningar för ett mer sammanhållet och långsiktigt utvecklingsarbete framöver.

Mot bakgrund av de aktuella rekryteringssvårigheterna inom vård och omsorg bedöms det lämpligt att ansvarig rekryterande chef, utifrån verksamhetens förutsättningar, avgör vilka meriter som ska beaktas vid tillsättning av tjänster. Samtidigt är det angeläget att Malmö stad fortsatt bedriver ett aktivt arbete för att värna och utveckla de nationella minoritetsspråken, inte minst med hänsyn till språkets betydelse för jämlik hälsa, bland annat genom att möjliggöra service helt eller till väsentlig del på dessa språk för stadens invånare där det är möjligt.

Ansvariga

Isabelle Henningsson Nämndsekreterare
Ana Maria Deliv Avdelningschef
Andreas Norbrant Stadsdirektör